

Foredrag lørdag 15. oktober

Nytt om ansiktssmerter –

«Neuralgia Inducing Cavitation Osteonecrosis»– NICO-lesjon, er det årsak til kronisk smerte i ansiktsregionen?

Sekvensleder: Nina Wiencke Gerner

Kroniske smerter i ansiktsregionen kan være invalidiserende. Årsakene til smertene er som regel uklare eller uforståelige og klassiske forsøk på behandling uten effekt. En kontroversiell teori fra USA er at kroniske ansiktssmerter skyldes områder med nekrose i kjevene. Tilstanden kalles NICO og behandlingen består i kirurgisk kurretasje. Fortvilte pasienter som har forsøkt alt kan være et lett bytte. Vi må danne oss en mening om NICO-lesjonene er reelle, eller om de er en diagnostisk misforståelse.

Leif Tronstad
Professor, Oslo

Målgruppe
Tannleger

Lørdag kl. 0930–1030

Endodonti – film og forelesning

Sekvensleder: Nina Wiencke Gerner

I denne multimediapresentasjonen vil vi vise endodontisk behandling ved hjelp av et eksternt kamera og filming internt i rotkanalen gjennom mikroskop. Vi vil forsøke å få forsamlingen til å leve seg inn i behandling av en pasient i en endodontisk praksis.

Punkter som berøres i forelesningen:

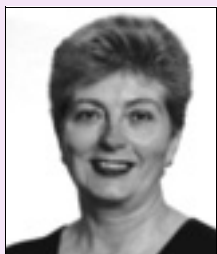
- Bruk av operasjonsmikroskop: hvordan finne riktig arbeidsstilling, lokalisasjon av kanaler, inspeksjon for å finne infraksjoner eller rotfrakturer
- Bruk av apex-locator for å finne riktig instrumenteringslengde. Unngå feilkilder
- Bruk av Nikkel Titaninstrumenter og instrumenteringsteknikker
- Fylling av kanalen med forskjellige materialer og teknikker
- Toppfylling etter at rotbehandling er ferdig
- Kasusdiskusjon og konklusjon.

Gilberto Debelian
Tannlege, spesialutdannelse i endodonti, Oslo

Odontofobi

Sekvensleder: Inger-Johanne Nyland

Medikamentell kontroll av angst og vegring ved tannbehandling – nye terapianbefalinger

Det vil bli gitt klinisk rettet generell informasjon om aktuelle midler og metoder for behandling av pasienter med angst og vegring for tannbehandling. Spesielt vektlegges terapianbefalingene fra Statens legemiddelverk

Kari Gravem Kvakestad
Klinikkssjef, spesialist i pedodonti, Oslo

Frykt for injeksjoner blant 18-åringer

Problemer og konsekvenser av frykt for intra- og ekstraorale injeksjoner – en populasjonsstudie blant 18-åringer i den videregående skole i Hordaland.

Undersøkelsen, som er basert på selvrapporterte data, kartlegger omfanget av ulike problemer i tilknytning til det å få injeksjoner hos tannlege og lege, så som frykt, smerte, ubehag og besvimelse. I hvilken grad dette får konsekvenser for den enkelte i form av unngåelse av tannbehandling og medisinsk behandling, er også undersøkt. Dette vil bli presentert og diskutert.

Margrethe Vika
Stipendiat, psykolog, Bergen

En-sesjonsbehandling av odontofobi: oppfølgingsresultater fra en kontrollert, randomisert studie.

Senter for Odontofobi gjennomførte i tidsrommet 2002–2004 en randomisert, kontrollert studie på odontofobi. Atferdsterapi har vist seg å være den foretrukne form for behandling av angstlidelser, og siden 1980-tallet har det vært forsket på en intensiv behandling på maksimum tre sammenhengende klokke timer. I studien, ble denne én-sesjonsbehandlingen sammenlignet med en mer tradisjonell fem-sesjonsbehandling. Dette var den første studien som benyttet seg av modellen til Lars-Göran Öst, en av Europas viktigste psykologer innen kognitiv-atferdsterapi. Resultater fra studien vil bli presentert, sammen med preliminare oppfølgingsdata. Implikasjoner for behandling i klinikken vil bli diskutert.

Kristin Haukebø Larson
Stipendiat, Bergen

Målgruppe
Hele tannhelseteamet

Lørdag kl. 0930 – 1130

Sinusitt sett fra begge sider av ganen

Sekvensleder: Christian Tønnessen

Hvorfor samarbeider ikke øre-nese-hals-leger og tannleger tettere? Vi bør benytte oss av hverandres spisskompetanse, eksempelvis innen diagnostikk og behandling av sinusitter (odontogene), tonsillehyperplasi hos barn, obstruktiv søvnapnoe, slimhinnelidelser, ansiktssmerter m.m.

Torunn Forbord

Tannlege, lege og spesialist i ØNH, Oslo

Målgruppe

Tannleger, tannpleiere

Lørdag kl. 0930 – 1030

Kvalitetssikring av digitale bilder

Sekvensleder: Christian Tønnessen

Hvem som helst kan i dag kjøpe et digitalt kamera og ta relativt bra bilder. Er alle digitale kameraer gode nok til dentalfotografering? Hvorfor velge en digital løsning? Hva skal man velge og hvordan håndterer man bildene? Hvorfor er det viktig å standardisere pasientbildene? Råfiler – mystisk eller fantastisk?

Trond Eriksen

Fotograf, FotoKnudsen Oslo kameraservice

Målgruppe

Hele tannhelseteamet

Lørdag kl. 1030 – 1115

Nytt og nyttig om røntgen

Sekvensleder: Christian Tønnessen

Utviklingen av avansert radiologisk utstyr for bruk i odontologisk praksis fortsetter, men er alt nytt like nyttig? Foredraget er en gjennomgang av de siste års nyvinninger kombinert med nyttige tips om alt fra bite-wing-undersøkelser og billedbehandling til avansert diagnostikk og henvisningsrutiner.

Bjørn B. Mork-Knutsen

Tannlege, universitetslektor, spesialutdannelse i kjeve- og ansiktsradiologi, Halden

Målgruppe

Tannleger, tannpleiere

Lørdag kl. 1115 – 1200

Pasienten klager – hva gjør du?

Sekvensleder: Christian Tønnessen

Hva slags ansvar har tannlegen for å gi pasienten informasjon om trygderettigheter? Kan tannleger bli erstatningspliktige for å ha unnlatt å gi informasjon? Hvordan er gangen i klagesaker og hvilke krav stilles til dokumentasjon? I denne sekvensen vil det bli gitt svar på disse og andre aktuelle spørsmål knyttet til pasientklager.

Det vil bli presentasjon av en konkret sak hvor en tannlege fikk negativ mediefokusering i forkant av en klagesak. Saken ble en stor psykisk belastning. Du vil også lære hvordan man bør møte media i en klagesituasjon.

Moderator: Frode Stang

Journalist. Han driver i dag egen virksomhet med blant annet rådgivning innen mediehåndtering.

Saksgang og krav til dokumentasjon i klagesaker som behandles av klagenemndene

- Presentasjon av en klagesak
- Andre klageorganer og deres håndtering av klagesaker
- Presentasjon av et kasus hvor ansvarsforsikring ble aktuell
- Hva bør du ikke si om andre kollegers arbeider

Kjetil Reppen

Tannlege, universitetslektor, Oslo

Pasienten, tannlegen og trygden

Er dagens ordning rettferdig, enkel og forutsigbar nok til at vi som tannleger har mulighet til å oppfylle vår informasjonsplikt?

Inger Lise Mathiesen

Tannlege, Oslo

Helsetilsynet, venn eller fiende?

- Rettslig bakgrunn for tilsyn med helsepersonell
- Reaksjonsformer og hva de innebærer
- Hendelser som ofte fører til tilsyn
- Hva skjer ved tilsyn fra helsemyndighetene
- Hvordan oppleves det å bli utsatt for tilsyn?
- Hva vi kan bidra med som kolleger

Aleidis Løken

Tannlege og jurist, seniorrådgiver i Helsetilsynet

Presentasjon av en sak som førte til uheldig mediefokusering

Hva kunne en ha gjort for å unngå å komme i en slik situasjon?

Johan Øiestad

Tannlege, spesialist i periodonti, Sunndalsøra

Omdømme – år å bygge – sekunder å rive

- Medienes fokus
- Ansvar, omsorg, handlekraft – god mediehåndtering

Frode Stang
Journalist, Oslo

Målgruppe
Hele tannhelseteamet

Lørdag kl. 1330–1600

NIOM – nytt og nyttig om dentalmaterialer

Sekvensleder: Gunhild V. Strand

Kan det lønne seg å skifte fabrikat – eller er alle kompositter like?

Sekvensen skal formidle ny forskningsbasert viten om materialer og behandlingsmetoder.

God kvalitet og lang holdbarhet er noe tannlegen tilstreber ved fyllingsterapi. Men det er ikke alltid at det lykkes, og man kan da mistenke at kvaliteten til materialet man benytter, ikke er god nok. Et spørsmål er derfor om det finnes gode og mindre gode produkter. NIOM har analysert sammensetningen og bestemt klinisk relaterte fysikalske egenskaper til mye benyttede kompositter. Kan disse resultatene gi en pekepinn om hvilket produkt man bør velge?

Hilde Molvig Kopperud
Forsker, NIOM

Lørdag kl. 1330–1410

Bleking med eller uten lys – hva er best?

Sekvensen formidler ny forskningsbasert viten om materialer og behandlingsmetoder.

Hjemmebleking med karbamidperoksid i en skinne har fått stor anvendelse, men slik behandling kan føles komplisert og det kan ta lang tid for pasienten før ønsket resultat oppnås. Denne metoden møter nå konkurranse fra klinikkbleking med lys hvor en times behandling eller mindre skal være tilstrekkelig. Man kan stille spørsmål om metodenes effektivitet og varighet er godt dokumentert, og om pasientens sikkerhet er ivaretatt. Egen og andres forskning på området vil danne basis for en slik vurdering.

Jon E. Dahl
Seniorforsker, NIOM

Lørdag kl. 1415–1455

Sammenkobling av implantater og egne tenner – kan det anbefales?

Sekvensen formidler ny forskningsbasert viten om materialer og behandlingsmetoder.

Behandling med orala implantat är i dag ett gott komplement vid protetisk behandling med fasta konstruktioner. Många gånger är det en fördel att kunna kombinera tänder med implantat vid större rehabiliteringar. Men hur skall tänder och implantat på bästa sätt bli en del av behandlingen? Finns några risker vid en sammankoppling i samma konstruktion, eller är det en fördel?

I presentationen redogöres för de fall när fristående broar respektive kopplade broar är det bästa alternativet.

Stig Karlsson
Instituttssjef, NIOM

Målgruppe
Tannleger

Lørdag kl. 1500–1540

Aktualitetsforedrag – formiddag

Sekvensleder: Anne Merete Aass/Gunhild V. Strand

Norske tannlegers forskrivning av antibiotika – har mønsteret endret seg de siste 10 år?

Foredraget tar for seg resultater fra en undersøkelse om antibiotikaforskrivning blant norske tannleger. Den er utført av avdeling for periodonti, ved UiO i 2003. Lignende undersøkelse ble foretatt i 1992. Foreleseren vil sammenligne resultatene fra disse to undersøkelsene, og se på forhold som har betydning for utviklingen.

Fahri Demirbas

Tannlege, spesialistkandidat i periodonti, Sandnes

Lørdag kl. 0930–0945

Effekt av rotkanalsealere på enterokokker i dentinkanaler in vitro

Kan behandlingsresistente enterokokker overleve i dentinkanalene etter rotfylling med forskjellige rotkanalsealere?

Bakterier er hovedårsak til rotkanalinfeksjoner. Formålet med rotbehandling er derfor å fjerne bakterier og å prøve å unngå reinfeksjon av rotkanaler. Rotkanaler i ekstraherte tenner ble infiserte med enterokokker i 3 uker. De infiserte rotkanalene ble rotfylt med forskjellige rotkanalsealere, og noen med kalsiumhydroxid. Resultatene fra undersøkelsen presenteres.

Iman Saleh

Doktorgradsstipendiat, Oslo

Lørdag kl. 0950–1005

Lateral cephalografi: muligheten for eksponeringsreduksjon på 84 %

Gjennom bruk av digitale fosforplater er det mulig å redusere eksponeringen når laterale cephalogram tas på barn som gjennomgår ortodontisk behandling. Vi har i en serie studier undersøkt hvor stor eksponeringsreduksjon som er mulig å utføre.

Eva-Britta Näslund

Stipendiat, Oslo

Lørdag kl. 1010–1025

Mikromatriser i detektering, diagnostisering og klassifisering av oral cancer

Oral cancer er en kreftform med forholdsvis beskjeden utbredelse i Norge, men hyppigheten er økende både i Norge og andre vestlige land. I mange u-land er sykdommen et stort helseproblem. Tobakk er en viktig risikofaktor, spesielt i sammenheng med et høyt alkoholforbruk. Behovet for bedre metoder til detektering, diagnostisering, klassifisering og gruppering av oral cancer er absolutt til stede. Mikromatriser, som kan benyttes til studier av genekspressjon, er et lovende verktøy i denne sammenheng.

Mai Lill Suhr

Stipendiat, Bergen

Lørdag kl. 1030–1045

Caries increment and prediction in adolescents 12 to 18 years of age

The results of the study were based on a sample of twelve-year-old children (n = 159) who were examined in 1993 in Bergen. One hundred and twelve of them were re-examined at the age of 18 years. The presentation will deal particularly with caries increment in this age group and will also introduce a new model for predicting caries. Predictors at 12 years were used to identify subjects who develop dentin lesions on the approximal surfaces from 12 to 18 years of age.

Jamil David
Universitetsstipendiat, Bergen

Lørdag kl. 1050 – 1105

Vevsreaksjoner ved titan som biomateriale belyst ved en «retrieval» modell

Formålet med denne studien er å bruke munnhulen som en «retrieval» modell for å evaluere metallreaksjoner mot rent titan etter innsetting av dentale implantater i overkjeven. Ved 2-trinns implantatsystemer dekkes implantatene med bløtvev mens beinet tilheler. Etter tilhelingsperioden eksponeres implantatene kirurgisk før den protektiske erstatningen settes på plass. Ved dette inngrepet fjernes deler av det overdekkende bløtvev som derved blir tilgjengelig for ulike histologiske og immunhistokjemiske analyser. Denne kliniske modellen gir således en unik mulighet til å vurdere slimhinnereaksjoner mot reint titan og således etterprøve metallens biokompatibilitet.

Studien vil kunne belyse om innsetting av dentale titanimplantater mobiliserer lokale og/eller mer generelle immunologiske reaksjoner eller ikke. Denne informasjonen er viktig for produsent, for operatør og ikke minst for pasient.

Rigmor S. Flatebø
PhD-stipendiat, Bergen

Målgruppe
Tannleger

Lørdag kl. 1110 – 1125

Aktualitetsforedrag – ettermiddag

Tannlegeutdanning i Troms. Hvordan går det?

Nybygg og etablering

Arne Hensten
Professor, Tromsø

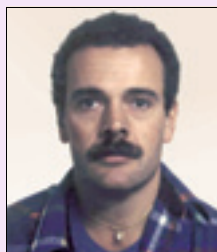
Lørdag kl. 1330 – 1350

Studieplan og stillinger

Harald M. Eriksen
Professor, Tromsø

Lørdag kl. 1350 – 1410

Samarbeid med offentlig tannhelsetjeneste

Endre Dingsør
Fylkestannlege i Troms

Målgruppe
Tannleger

Lørdag kl. 1410 – 1430

Controversies in Endodontics

Sekvensleder: Liv Lysandtræ

Antimicrobial effects of instrumentation, irrigation, medication.
One-visit vs. multi-visit treatment. Prognosis.

Frederic Barnett
Professor, USA

Målgruppe
Tannleger

Lørdag kl. 1330–1500

**Landsmøtet registreres
i NTFs etterutdanningssystem
med det antall timer man
har deltatt på kurs**

Reisetips

For å reise til Lillestrøm fra Oslo Sentralbanestasjon kan følgende tog benyttes: Tog til Årnes, Jessheim, Kongsvinger, Eidsvoll, Hamar og Lillehammer. Togtiden er 11 minutter.

OBS! Lokaltoget til Lillestrøm, merket Lillestrøm, kjører utenom tunnelen og tar 25 minutter.

Vil du vite mer om togtidene kan du gå inn på www.trafikanten.no eller ringe 177.

